

תפ"ח 24347/11/14 - מדינת ישראל נגד אושרי אמסלם

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 24347-11-14 מדינת ישראל נ' אמסלם(עציר)

בפני הרכב כב' השופטים: רון סוקול [אב"ד]

אמיר טובי

תמר שרון - נתנאל

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

נגד

הנאשם

אושרי אמסלם,

ע"י ב"כ עוה"ד רהב אופנהיימר (סנגוריה ציבורית)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד לילך תמיר

ב"כ הנאשם: עו"ד רהב אופנהיימר (ס.צ.)

הנאשם באמצעות שב"ס

גזר דין

1. ביום 30.9.2014 בשעות הערב שהה המנוח סלומון אמסלם ז"ל בביתו. בסביבות השעה 20:00 הגיעו לדירה הנאשם, בנו של המנוח, ביחד עם חברו רומן גריבוב, דקרו את המנוח בסכין וגרמו למותו. לאחר מכן נטלו את ארנקו של המנוח, את מכשיר הטלפון הסלולרי ואת מפתחות רכבו ונמלטו מהמקום.

משנתפסו השניים הם הועמדו לדין, כל אחד בכתב אישום נפרד. הנאשם הואשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, עבירה לפי סעיף 300(א)(1) ביחד עם סעיפים 300(א)(2) ו- 300(א)(3) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין ועבירה של קשירת קשר לביצוע פשע, עבירה לפי סעיף 499(א) לחוק העונשין.

2. לאחר שמיעת כל ראיות התביעה הגיעו המאשימה והנאשם להסדר טיעון לפיו יודה הנאשם בביצוע המעשים המיוחסים לו ויורשע בעבירות שבכתב האישום. כן הוסכם כי הצדדים יעתרו שלא להטיל על הנאשם את עונש החובה הקבוע לעבירת הרצח אלא עונש מופחת על פי סעיף 300(א), שיעמוד בשל הרשעתו בכל העבירות על 24 שנות מאסר בפועל וכן עונש מאסר מותנה על פי שיקול דעת בית המשפט.

כמפורט להלן החלטנו לקבל את בקשתם המשותפת של הצדדים ונפרט טעמינו.

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

3. הנאשם, יליד 1986, הוא בנם הצעיר של רוזה אמסלם ושל המנוח סלומון אמסלם ז"ל. משחר ילדותו אובחן הנאשם כילד חריג, מופנם, מתקשה ליצור קשר עם חברים, הסובל מהפרעות קשב וריכוז. בילדותו טופל בריטלין אולם לא התמיד בנטילת התרופות והתקשה להשתלב בלימודים. בהיותו נער כבן 16 החל הנאשם להריח דבק מגע והתמכר לשימוש בחומרים מסוכנים. בשנת 2004 אושפז הנאשם לראשונה במרפאה לבריאות הנפש ואובחן כסובל ממצב פסיכוטי. בשנת 2006 אושפז בשנית בשל מצב פסיכוטי חריף מלווה בסיכון, בשל איום בסכין על חבר של אחותו. בשחרורו צוין כי הוא סובל ממצב פסיכוטי חריף דמוי סכיזופרניה.

מאז אותו אשפוז שולב הנאשם בטיפול מתמשך, שבמסגרתו אף אושפז בבתי חולים שונים. בשנת 2013, בעת אשפוזו בבית החולים שער מנשה, אובחן כסובל מסכיזופרניה פרנואידיה כרונית. בהמשך אף נעצר בשל חשד לביצוע עבירת תעבורה ונשלח לבדיקה בתנאי הסתכלות, בה נקבע כי הוא בר עונשין וכשיר לעמוד לדין. בעקבות זאת החל תהליך שיקומי בבית החולים שער מנשה שנמשך עד למעצרו בגין העבירות נשוא תיק זה.

4. מהראיות ששמענו ומחוות הדעת שהוגשו לעיונו ניתן להתרשם כי בכל שנותיו זכה הנאשם לתמיכה ואהבה מבני משפחתו. רוזה אמסלם, אמו של הנאשם, סיפרה כי המשפחה נאלצה לעבור דירה מספר פעמים כדי להתאים את מקום המגורים לנאשם. כך, כאשר נקלע הנאשם למצב פסיכוטי עברה המשפחה להתגורר בקיבוץ ליד אחותו של הנאשם ומשהתברר כי אינו משתלב במקום המגורים עברה המשפחה לחיפה להתגורר בסמוך לאחות אחרת. בסופו של דבר עברה המשפחה להתגורר בקריות.

עוד סופר כי בשלב מסוים עשה הנאשם ניסיון להתגורר בגפו אולם בסופו של דבר חזר להתגורר עם הוריו.

5. הנאשם לא סיים בגרות, לא גויס לצה"ל ולא השתלב בעבודה מסודרת. תקופה מסוימת עבד עם אביו המנוח אך לא התמיד בעבודה זו. עוד התברר כי במשך השנים חבר הנאשם למספר מצומצם של חברים ובהם רומן גריבוב, איתם נהג לשתות ולעיתים אף לצרוך סמים.

6. מתיאור המשפחה מתברר כי בין המנוח, אביו של הנאשם, לנאשם היה קשר טוב בכל השנים. המנוח דאג לבנו, טיפל בו, ליווה אותו לטיפולים הרפואיים להם נזקק והקפיד לשמור עליו ולהגן עליו מפני חברים וגורמים שהיה בלבו חשש כי הם מנצלים את הנאשם ומשפיעים עליו לרעה. כאשר נשלח הנאשם למעצר בית, שימש האב כמפקח והשגיח על הנאשם לבל יפר את תנאי מעצרו. לעיתים, כך סופר, כאשר המנוח הגביל את הנאשם ושמר עליו מפני התחברות לגורמים שליליים או התנהגות בלתי ראויה, התגלעו ביניהם חיכוכים.

7. מהעדויות שהובאו לעיונו מתברר כי ביום האירוע בשעות אחר הצהריים יצאו הנאשם ואביו לקניות וקנו לנאשם נעליים. לאחר מכן ישבו בבית קפה ושוחחו ביניהם. היחסים בין השניים היו טובים ולא נמצא כל רמז למה שהתרחש שעות ספורות לאחר מכן.

8. מכתב האישום בו הודה הנאשם מתברר כי המנוח נפרד מהנאשם אשר נפגש עם חברו רומן. הנאשם ורומן ישבו בקיוסק סמוך לבית המגורים ושתו משקאות חריפים. בלבם של הנאשם וחברו גמלה החלטה להמית את המנוח

ולגנוב את כספו. בסביבות השעה 20:00 ניגש הנאשם למנוח וביקש ממנו את מפתחות הדירה. לאחר שהמנוח מסר לנאשם את המפתחות, נכנסו הנאשם ורומן לדירה והמתינו לבוא המנוח. בזמן ההמתנה הצטיידו השניים בסכיני מטבח ורומן עטה על ראשו חולצה, על מנת להסתיר את פניו.

בשעה 20:20 לערך נכנס המנוח לדירה וניגש לחדרו של הנאשם. אז תקפו אותו השניים, היכו אותו, הפילו אותו על הרצפה ודקרו אותו מספר דקירות בסכין אחת לפחות. לאחר מכן נטלו את ארנקו של המנוח, את מכשיר הטלפון ואת מפתחות המכונית ועזבו את הדירה. המנוח נותר בדירה מתבוסס בדמו ורק כעבור זמן הגיעה אשתו ומצאה אותו שוכב ללא רוח חיים.

9. לאחר שנתפסו הנאשם ורומן הוגשו נגדם כאמור, כתבי אישום נפרדים המייחסים לשניהם ביצוע משותף של מעשי הרצח והשוד. רומן הועמד לדין בפני הרכב נפרד והורשע בעבירות שיוחסו לו (פ"ח 14-11-24235).

לאחר הקראת כתב האישום כנגד הנאשם ובמסגרת הדיונים בבקשת המאשימה למעצרו עד תום ההליכים, הורה בית המשפט על בדיקתו על ידי רופא פסיכיאטר ולאחר הבדיקה הורה על אשפוזו לצרכי הסתכלות. עם סיום האשפוז הוגשה חוות דעתה של ד"ר ע' נעון אשר הגישה את חוות הדעת מחודש 10.2014, בה ציינה כי הנאשם סובל מהפרעת אישיות מילדות. עם זאת ציינה כי לא נמצאו בחודשים האחרונים שלפני הבדיקה סימנים פסיכיאטריים. המומחית העריכה כי הנאשם מסוגל לעמוד לדין וכי אינו סובל ממחלת נפש המקימה סייג לאחריות פלילית.

בחוות דעתה המשלימה מיום 7.1.2015 הדגישה כי הנאשם אינו שרוי במצב פסיכיאטרי. המומחית הוסיפה כי בלטה אצל הנאשם נטייה למניפולציה ורצון עז להימנע מהכלא ולהישאר באשפוז. כן העריכה כי המעשים המיוחסים לנאשם, קרי מעשי הרצח והשוד, אינם קשורים לתכני מחלתו הנפשית (עמ' 7). בסיכום חוות הדעת המשלימה שבה והעריכה כי הנאשם מסוגל לעמוד לדין והיה אחראי למעשיו ביום האירוע.

10. בשים לב לקביעות המומחית ובהעדר חוות דעת נוגדת נשמעו הראיות בתיק כסדרן. עם תום פרשת התביעה ובטרם החלה פרשת ההגנה ביקשו הצדדים לשקול הגעה להסדר. במסגרת המגעים בין הצדדים מינתה הסנגוריה מומחה מטעמה לשם מתן חוות דעת בדבר מצבו הנפשי של הנאשם. בסופו של יום, ולאחר שהסנגור המציא למאשימה את חוות דעתה של ד"ר ט' ז'לוז'ין, הגיעו הצדדים להסדר בגדרו הודה הנאשם במעשים שיוחסו לו ושני הצדדים עתרו לענישה מופחתת.

11. סעיף 300(א) לחוק העונשין מורה כי על מי שהורשע ברצח יוטל עונש מאסר עולם כעונש חובה. עם זאת הדין מכיר בכך שישנם מצבים מיוחדים בהם ניתן להסתפק בענישה מופחתת. סעיף 300א לחוק העונשין מונה מספר מצבים בהם מוסמך בית המשפט, לאחר שהרשיע נאשם בעבירת רצח, להסתפק בענישה מופחתת. בין אלו נכלל גם ליקוי נפשי של נאשם. וכך מורה הסעיף:

על אף האמור בסעיף 300, ניתן להטיל עונש קל מהקבוע בו, אם נעברה העבירה באחד מאלה:

(א) במצב שבו, בשל הפרעה נפשית חמורה או בשל ליקוי בכושרו השכלי, הוגבלה יכולתו של הנאשם במידה ניכרת, אך לא עד כדי חוסר יכולת של ממש כאמור בסעיף 34 ח -

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה.

(ב) [...]

סעיף זה לחוק מורה, כי במקרי גבול בהם מצבו הנפשי של נאשם בעת ביצוע מעשה העבירה היה על סף מילוי תנאי הסייג לאחריות שבסעיף 34 ח' לחוק העונשין, מוסמך בית המשפט להימנע מהטלת עונש מאסר החובה ולהסתפק בענישה מופחתת (ראו ע"פ 5951/98 מליסה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(5) 57-49 (2000); ע"פ 5266/05 זלנצקי נ' מדינת ישראל, פסקה 60 והאסמכתאות שם (22.2.2007); ע"פ 5738/12 טסגזשב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (10.3.2014)). בתי המשפט הבהירו כי השימוש בסמכות ייעשה רק כאשר בית המשפט שוכנע כי עוצמת ההשפעה של ההפרעה הנפשית על יכולתו הקוגניטיבית של הנאשם, או על יכולתו הרצונית להימנע מעשיית המעשה היא פחותה אך במעט מ"חוסר יכולת של ממש" כנדרש לקביעת הסייג לאחריות על פי סעיף 34 ח'.

המחוקק לא קבע מהו העונש שיש להטיל על נאשם אשר ביצע את מעשה הרצח בנסיבות המצדיקות ענישה מופחתת והותיר זאת לשיקול דעת בית המשפט.

12. הצדדים מסכימים כי המקרה הנוכחי נכלל בגדר אותם מקרים בהם מתקיימים תנאי הוראת סעיף 300 א(א) לחוק בדבר ענישה מופחתת. עיון בחוות הדעת שהוגשו לעיונו, והראיות שנשמעו, מלמדים אף הם כי מצבו הנפשי של הנאשם היה קרוב למצב של "חוסר יכולת של ממש" כנדרש לתחולת הסייג לאחריות. כבר לפני שנים רבות אובחן הנאשם כסובל מסכיזופרניה ואף קיבל לטיפול תרופתי. בצד מחלתו זו סבל הנאשם מהתמכרויות אשר בשילוב מצבו הנפשי הגבילו במידה ניכרת את יכולתו להבין את טיב מעשיו ולהימנע מביצוע המעשה. ד"ר ז'לז'ין מדגישה בחוות דעתה כי מצבו הנפשי של הנאשם, על רקע טיפול תרופתי לא סדיר בשילוב הפסיכופתולוגיה ממנה סבל ונטילת החומרים הפסיכואקטיביים, הם שהביאו אותו לביצוע המעשים בהם הורשע.

13. על כן אנו מקבלים את המוסכם על הצדדים וקובעים כי התקיימו הנסיבות הקבועות בסעיף 300 א(א) לחוק העונשין המאפשרות הטלת עונש מופחת למי שהורשע ברצח.

העונש המוסכם על הצדדים, 24 שנות מאסר בפועל, אף הוא אינו חורג ממתחם הענישה המקובלת במקרים

דומים שבהם הסתפק בית המשפט בענישה מופחתת למי שהורשע בביצוע רצח (ראו למשל תפ"ח (מחוזי ת"א) 1020/05 מדינת ישראל נ' חסנגולו (11.4.2006); תפ"ח (מחוזי ת"א) 1137/04 מדינת ישראל נ' ביטון (20.4.2005)).

14. נסיבות המקרה שבפנינו קשות וממלאות את כל השומע אותן עצב רב. הנאשם נטל את חייו של אביו מולידו, אב אוהב שהקדיש לנאשם את מלוא תשומת הלב, שדאג לו לכל מחסורו באהבה; אב שעשה ככל שיכול כדי לעזור לנאשם להשתלב בחיים רגילים על אף מצבו הנפשי. שמענו מבני המשפחה עד כמה טיפל המנוח בנאשם, שמר עליו מפני מי שעלול היה להרע לו, הקדיש לו שעות רבות וקיבל אותו לחיקו בדאגה ואהבה. גם אם התגלעו מחלוקות בין הנאשם לאביו, הן נבעו מרצונו של האב להציב לנאשם גבולות כדי להבטיח את שלומו ובריאותו. שמענו איך כל בני המשפחה נרתמו לסייע לנאשם, להתאים את מקומות המגורים לצרכיו, איך קיבלו בהבנה את קשייו ועטפו אותו באהבה. ליבנו עם בני המשפחה שמיטלטלים בין יגונם ואבלם על מות האב לבין אהבתם ודאגתם לנאשם. גם הנאשם הדגיש בפנינו כי הוא חש שאיבד דבר יקר.

המעשה שעשה הנאשם אין נורא ממנו. נטילת חיים, לא כל שכן חייו של אב אוהב, אינם ניתנים להבנה, להשלמה ולמחילה. הנאשם, שקיבל חיים מאביו, רצח אותו באכזריות רבה ונטל ממנו את חייו. מעשה הרצח הנורא לא אירע על שום רקע שניתן להבינו. מה אירע באותם רגעים בהם החליט הנאשם ליטול את חיי אביו לא נדע לעולם.

15. ההליך הפלילי אינו יכול להביא מזרז ונחמה לבני המשפחה שלצערנו ימשיכו להיטלטל בין השכול והאבל על האבדן לבין דאגתם ורחמיהם על הנאשם. מעשיו הנוראים של הנאשם מחייבים ענישה הולמת, שתביא לביטוי את ערך חיי האדם שניטלו. הדרך היחידה העומדת בפנינו היא הטלת עונש מאסר ממושך. עונשו של הנאשם יבוא לו גם מידי שול, שבמעשיו שלו איבד אב אוהב, ששימש לו משענת ודאג לכל צרכיו.

16. נסיבותיו המיוחדות של המקרה ומצבו הנפשי של הנאשם שהביאו למעשה הנורא, מצדיקים מציאת איזון בדרך של ענישה מופחתת וכוללת שתביא בחשבון את כל העבירות שבהן הורשע הנאשם. אין לנו אלא לקוות כי במהלך מאסרו הצפוי של הנאשם יינתן לו טיפול הולם.

אשר על כן אנו גוזרים על הנאשם את העונשים הבאים:

- (א) מאסר בפועל של 24 שנים. מעונש המאסר בפועל יופחתו ימי מעצרו של הנאשם מיום 1.10.2014.
- (ב) מאסר על תנאי למשך 24 חודשים אשר יופעל אם הנאשם יעבור בתוך 3 שנים משחרורו על עבירה של אלימות מסוג פשע הכוללת פגיעה בגוף בהתאם לפרק י' - סימן א', סעיף 329 ופרק י' - סימן ח' לחוק העונשין.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום

ניתן היום, י' ניסן תשע"ו, 18 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.

ת. שרון-נתנאל, שופטת

א. טובי, שופט

ר. סוקול, שופט
[אב"ד]